

Názory pomatence. A toto je vládní poradce. Expert na zemědělství Svobodných hovoří o mozcích vymytých z hlav

5.4.2024 - Pavel Šrámek | Svobodní

Velkou pozornost veřejnosti vyvolaly nedávné protesty zemědělců nejen v ČR, ale také přímo v Bruselu. Co bylo podle vás největší příčinou toho, že zemědělci vyšli do ulic?

„Evropa je naivní. Válka na Ukrajině je i obchodní válkou, kdy Rusko vytlačuje Ukrajinu z jejich tradičních trhů a nahrazuje ji často dumpingovými cenami,“ říká mimo jiné Pavel Šrámek, expert na zemědělství Svobodných. V rozhovoru pro [ParlamentníListy.cz](https://www.parlamentnilysty.cz) potvrdil, že právě válečný konflikt na Ukrajině dramaticky mění mezinárodní obchod s komoditami a jejich dodavatelské řetězce. „Jestli premiér Fiala neumí jednat pod tlakem, tak bych mu doporučil vrátit se zpět do školy. Tam mu snad vysvětlí, že čeští zemědělci jsou pod obrovským tlakem,“ říká Šrámek.

Velkou pozornost veřejnosti vyvolaly nedávné protesty zemědělců nejen v ČR, ale také přímo v Bruselu. Co bylo podle vás největší příčinou toho, že zemědělci vyšli do ulic?

Je to bezesporu dramaticky se zhoršující situace v tomto velmi regulovaném odvětví. Za poslední dva roky stouply náklady asi o 30 %, ceny především rostlinných komodit klesly o 30 % a dotace, které všichni zemědělci tak často vyčítají, klesly v průměru o 15 %. Tak to prostě ekonomicky nevychází a my zemědělci se ptáme, zda tedy máme vůbec v tomto prostředí podnikat a produkovat potraviny. Navíc vyplácení dotací se dramaticky opoždí o několik měsíců a zemědělci mají problémy i s cashflow. Ptáme se, je to snad záměr?

Protože volby do Evropského parlamentu jsou doslova za dveřmi, mnoho lidí určitě napadlo, že protesty zemědělců jsou víc o předvolební eskalaci a snaze zahnat bruselské politiky do kouta než o snaze systémově řešit problémy zemědělců. Vidíte to také tak?

Vůbec ne, volby jsou dnes každý rok, ale takové protesty tu ještě nebyly. Je to výsledek nové zemědělské politiky, která platí od ledna 2023 s naprosto nesmyslnými regulacemi a daleko nižšími dotacemi než v minulosti ve vysoce inflačním prostředí. Dále je tu obrovský vliv levných dovozů komodit ze třetích zemí, kdy se díky válce na Ukrajině dramaticky mění mezinárodní obchod s komoditami a jejich dodavatelské řetězce.

Na druhou stranu je holým faktem, že zemědělci odsávají z rozpočtu Evropské unie ohromné množství unijních peněz na dotacích. Není tedy řešením prostě navýšit objem dotací, a tím problém vyřešit?

Ano, to by bylo sice krátkodobě příjemné, ale dlouhodobě by to mnoho věcí nevyřešilo. Evropa, a hlavně ČR, stojí před dramatickou změnou zemědělské politiky, která tu fungovala v posledních dvaceti letech. Je třeba se znovu zamyslet nad tím, k čemu jsou vlastně zemědělské dotace a k čemu tato veřejná podpora občanů má směřovat. Jestli k tomu, abychom měli zdravé, bezpečné a dostupné potraviny a dotace směřovaly na podporu zemědělců – producentů potravin, anebo na podporu např. biopaliv, tedy nevýroby potravin, v mnohém do tak často zmiňovaného Green Dealu.

Teprve v souvislosti s protesty zemědělců se v médiích začalo více mluvit o negativních dopadech Green Dealu. Jsou tedy zemědělci těmi, na které společná zelená unijní politika dopadá nejvíce?

Produkce potravin je opravdu velmi náročná práce po celých 365 dnů v roce. A obávám se, že někteří lidé si vůbec neuvědomují, o čem zemědělství je a proč ho vlastně máme. Někteří zelení extremisté či progresivní politické proudy si myslí, že zemědělství je odvětví minulosti, jak mi několik lidí řeklo. „Je to neperspektivní odvětví, my jsme průmyslová země,“ říká dokonce poradce vlády. Všechno si prý můžeme dovézt ze zahraničí. To jsou názory naprostého pomatence, který asi spadl z Marsu.

Zemědělství má obrovský vliv na naši krajinu, na život nejen na venkově, ale i ve městech. Jídlo, kvalitní čerstvé potraviny z regionu jsou základní lidskou potřebou nejen k tomu, aby člověk přežil, ale aby měl i silnou imunitu a byl zdravý. Mám pocit, že nová doba některým lidem doslova vymyla mozek z hlavy. Když se v poslední době zamýšlím nad vzdělaností národa, pak jsem často v šoku, co a jaké názory dnes produkuje náš systém. Zdravý selský rozum a zkušenosti našich předků předávané po generace by se měly povinně vyučovat od základní až po vysokou školu.

Mobilů, počítačů a digitalizace se fakt nenajíme.

Na pozadí zemědělských protestů se odehrával také souboj o to, zdali má Evropská unie dále pokračovat v bezcelním dovozu zemědělské produkce z Ukrajiny, a tím tedy podporovat zemi, která již dva roky čelí ruské vojenské agresi. Jak se k tomuto citlivému tématu stavíte vy?

Společná evropská zemědělská politika na toto vůbec není připravená. Je to naprosto dramatická změna a tvrdý zásah do evropského zemědělství. Nejsem si tak úplně jist, zda tím pomáháme Ukrajině, protože dovozy této produkce k nám směřují i z Ruska a Běloruska, čímž pomáháme diktátorským režimům. Evropa je v tomhle velmi naivní. Válka na Ukrajině je i obchodní válkou, kdy Rusko vytlačuje Ukrajinu z jejich tradičních trhů a nahrazuje ji často dumpingovými cenami. Ukrajina se pak snaží prodávat tam, kde se dá, i do Evropy. Evropské země ale na tuto invazi levných komodit nejsou připraveny. Mluvíme o všech třetích zemích, nejen o východních, např. i o Brazílii a celé Jižní Americe. Problém je opravdu velký. V tomto boji o trhy nám tvrdá Green Deal omezení vůbec nepomáhají.

Jak vnímáte postoj české vlády k protestujícím zemědělcům? Na jednu stranu se ministru Výbornému podařilo dojednat ústupky EU např. ve věci tzv. úhorů, na druhou stranu premiér Fiala vzkázal farmářům, že pod tlakem jeho vláda s nikým jednat nebude.

Úhory a byrokracie jsou určitě důležitá témata, ale naprosto marginální. Pokud Evropa bude trvale podporovat nevýrobu potravin, pak budeme ještě rádi za mnohem větší placené úhory, protože produkce obilovin už se v Evropě vyplácet nebude. A jestli pan Fiala neumí jednat pod tlakem, tak bych mu doporučil vrátit se zpět do školy. Tam mu snad vysvětlí, že čeští zemědělci jsou pod obrovským tlakem. Hlavně pod tlakem vlád a byrokratů, kteří viděli krávu jen na obrázku a vůbec nevědí, o čem mluví.

Reformovat unijní zemědělskou politiku chtělo již mnoho generací evropských politiků. V čem je přístup Svobodných, za které kandidujete do Evropského parlamentu, jiný?

My jsme pro změnu zemědělské politiky. Když už celý svět ve všech zemích nějak dotacemi podporuje své zemědělce a musí i Evropa, pak ať jdou dotace na produkci potravin pro lidi. Chceme podporovat zemědělce, kteří dobře hospodaří na své půdě, dodávají organickou hmotu na pole, mají vyrovnanou rostlinnou a živočišnou výrobu, a hlavně vyrábějí potraviny k jídlu. Jsme proti jakýmkoliv

nesmyslným nařízením a dotacím směřujícím k nevýrobě potravin a produkci např. energetických plodin jako kukuřice do bioplynek nebo řepky na biopaliva.

Z řepky se má vyrábět kvalitní olej, který je lepší než olivový, a kukuřice má být pro zvířata a pro krávy, aby produkovaly kvalitní české mléko. Z toho se mají pak vyrábět kvalitní české mléčné produkty jako máslo, jogurty, sýry či tvarohy. „Zemědělstí energetici“ ať si jdou pro dotace na Ministerstvo průmyslu a obchodu a neodsávají dotace pro zemědělce produkující potraviny. Pak budou potraviny opravdu levné.

Většina komentátorů očekává, že po letošních volbách se poměry sil v Evropském parlamentu přece jen výrazněji změní. Očekáváte, že by tato případná proměna mohla vést také k rychlejším či zásadnějším změnám unijní zemědělské politiky? Mohou vůbec něco takového europoslanci ovlivnit?

Určitě mohou, a doufám, že to udělají. Evropa musí být především konkurenceschopná a nesmí si hrát na spasitele světa. Klimatické změny jsou vážnou hrozbou pro lidstvo, ale zemědělství určitě není tím, které to ovlivňuje. Průmysl, doprava, fosilní paliva, to jsou věci na změnu, ale zemědělství produkující potraviny klimatické změny neovlivní. Obrovská koncentrace na jednom místě, velké lány monokultur, to měňme, ale nelikvidujeme zemědělce – potravináře žijící na venkově.

V souvislosti se zemědělstvím se v poslední době v České republice také hodně mluvilo o zavedení spotřební daně u tichého vína, které doposud mělo podobně jako v jiných členských zemích EU z této daně výjimku. Je to podle vás v pořádku a měla by být tato výjimka zachována i do budoucna?

Jsem pro rovné podmínky pro všechny. Když už máme spotřební daň z alkoholu, tak nevím, jaký je rozdíl mezi rumem, pivem či vínem. Navíc si myslím, že to není problém lidový, ale lidovecký.

Převzato z Parlamentních listů

redakčně upraveno

<https://svobodni.cz/nezarazene/nazory-pomatenice-a-toto-je-vladni-poradce-expert-na-zemedelstvi-svo-bodnych-hovori-o-mozcich-vymytych-z-hlav>